

nes; fiant enim ad aliquid repræsentandum. Quod enim sacerdos brachia extendit post consecrationem, significat extensionem brachiorum Christi in cruce. Levat etiam manus orando ad designandum quod oratio ejus dirigitur pro populo ad Deum, secundum illud Thren. 3: *Levemus corda nostra cum manibus ad Dominum in cœlos;* et Exod. 47, dicitur, quod, cum levaret Moyses manus, vincebat Israel. Quod autem manus interdum jungit, et se inclinat, est suppliciter et humiliiter orantis, et designat humilitatem et obedientiam Christi, ex qua passus est. *Digitos autem jungit post consecrationem,* scilicet pollicem cum indice, quibus corpus Christi consecratum tetigerat, ut, si qua particula digitis adhæserit, non dispergatur, quod pertinet ad reverentiam sacramenti.

Ad 6, dicendum, quod quinques se sacerdos vertit ad populum, ad significandum, quod Dominus, die resurrectionis, quinques se manifestavit, ut supra dictum est (q. 55, art. 3, argum. 3) in tractatu de Resurrectione Christi. Salutat autem septies populum, scilicet quinque vicibus quibus se convertit ad populum, et bis, quando se non convertit (scilicet, cum ante Præstationem dicit: *Dominus vobiscum, et cum dicit: Pax Domini sit semper vobiscum*), ad designandam septiformem gratiam Spiritus Sancti. Episcopus autem celebrans in festis, in prima salutatione dicit: *Pax vobis, quod post resurrectionem discipulis dixit Dominus, cuius personam repræsentat præcipue Episcopus.*

Ad 7, dicendum, quod fractio hostiæ tria significat. Primo quidem ipsam divisionem corporis Christi, quæ facta est in passione. Secundo distinctionem corporis mystici secundum diversos status. Tertio distributionem gratiarum, procedentium ex passione Christi, ut Dionys. dicit 3 cap. Eccles. Hierar. Unde talis fractio non inducit divisionem Christi.

Ad 8, dicendum, quod, sicut Sergius Pap. dicit, et habetur de Consecrat., dist. 2, tri-forme est corpus Domini. Pars oblate, in calicem missa, corpus Christi, quod jam surrexit, monstrat; scilicet, ipsum Christum et Beatam Virginem, vel si qui alii Sancti cum corporibus jam sunt in gloria. Pars comesta, ambulantes adhuc super terram, quia, scilicet, viventes in terra sacramento utuntur (alias uniuntur), et passionibus conteruntur, sicut et panis comestus conteritur dentibus. Pars in altari usque ad finem Missæ remanens est corpus jacens in sepulchro, quia

usque in finem sæculi corpora Sanctorum in sepulchris erunt, quorum tamen animæ sunt vel in purgatorio, vel in cœlo. Hic tamen ritus non servatur modo, ut, scilicet, una pars servetur, usque in finem Missæ, propter periculum. Manet tamen eadem significatio partium. Quam quidam metrice expresserunt, dicentes:

Hostia dividitur in partes; tineta beatos
Plene, sicca nota vivos; servata sepultos.

Quidam tamen dicunt, quod pars in calicem missa significat eos, qui vivunt in hoc mundo; pars autem extra calicem servata significat plene beatos, scilicet quantum ad animam et corpus; pars autem comesta significat cœteros.

Ad 9, dicendum, quod per calicem duo possunt significari. Uno modo ipsa passio Christi, quæ repræsentatur in hoc sacramento. Et secundum hoc per partem in calicem missam significantur illi, qui adhuc sunt participes passionum Christi. Alio modo potest significari fruitio beata, quæ etiam in hoc sacramento præfiguratur. Et ideo illi, quorum corpora jam sunt in plena beatitudine, significantur per partem in calice missam. Et est notandum, quod pars in calice missa non debet populo dari in supplementum communionis, quia panem intactum non porrexerat Christus, nisi Judæ proditori.

Ad 10, dicendum, quod vinum ratione sua humiditatis est ablutivum. Et ideo sumitur post susceptionem hujus sacramenti, ad ablendum os, ne aliquæ reliquæ remaneant, quod pertinet ad reverentiam sacramenti. Unde extra, de Celebr. Miss., cap. Ex parte, dicitur: Semper sacerdos os perfundere debet, postquam totum percepit Eucharistię sacramentum, nisi cum eodem die aliam Missam debuerit celebrare, ne, si forte vinum perfusionis acciperet, celebrationem aliam impedit. Et eadem ratione perfundit vino digitos, quibus corpus Christi tetigerat.

Ad 11, dicendum est, quod veritas, quantum ad aliquid, debet respondere figuræ, quia, scilicet, non debet pars hostiæ consecrata, de qua sacerdos et ministri, vel etiam populus communicat, in crastinum reservari. Unde, ut habetur de Consecr., dist. 2 (cap. Tribus gradibus), Clemens P. statuit, quod tanta holocausta in altari offerantur, quanta populo sufficere debeant; quod si remanserint, in crastinum non reserventur, sed cum timore et tremore, et clericorum diligentia consumantur. Quia tamen nocte sacramentum quo-

tidie sumendum est (non autem agnus Paschalæ quotidie sumebatur), ideo oportet alias hostias consecratas pro infirmis conservare. Unde in eadem dist. legitur (de Consecr., c. 93): Presbyter Eucharistiam semper habeat paratam, ut, quando quis infirmatus fuerit, statim eum communicet, ne sine communione moriatur.

Ad 12, dicendum, quod in solemnî celebrazione Missæ plures debent adesse. Unde Soter Pap. dicit, ut habetur de Consecr., d. 2: Hoc quoque statutum est, ut nullus presbyterorum Missarum solemnia celebrare presumat, nisi, duabus præsentibus, sibique respondentibus, ipse tertius habeatur, quia, cum pluraliter ab eo dicitur: Dominus vobiscum, et illud in secretis: Orate pro me, apertissime convenit, ut ipsis respondetur salutationi. Unde et ad maiorem solemnitatem ibidem statutum legitur, quod Episcopus cum pluribus Missarum solemnia peragat. In Missis tamen privatis sufficit, unum habere ministrum, qui gerit personam totius populi Catholici, ex cuius persona sacerdoti pluraliter respondet.

DISPUTATIO LXXXIV.

DE RITIBUS MISSÆ, QUI IN ACTIONE CONSISTUNT.

Duo tantum in hac disputatione tractanda sunt: primum de convenientia et ratione harum ceremoniarum; secundum de obligatione exercendi illas, et quomodo in hac re peccari possit.

SECTIO I.

Utrum cæmeronie Missæ, quæ in actione consistunt, convenienter sint ab Ecclesia instituta.

1. In hac dubitatione idem sentiunt haeretici, quod de aliis cæmeroniis; neque aliquid novi afferunt, et ideo a nobis prætermittendi sunt. Ut ergo hanc rem breviter expediamus, oportet eas ad pauca capita revocare, sicut aliis locis fecimus.

2. Finis cæmeroniarum Missæ redditur. — Primo ergo quædam ex cæmeroniis Missæ inducuntur sunt solum, ut hoc sacrum mysterium debita honestate, modestia, ac reverentia peragatur; unde constat, hujusmodi cæmeronias non solum convenientes, sed moraliter etiam esse necessarias; et ideo summa prudentia esse ab Ecclesia institutas. Exempla sunt quamplurima in Romano Rituali; ut, v. gr., quod sacerdos antequam vestibus sacris in-

duatur, lavet manus ad quandam decentiam spectat. Item, quod incendens ad altare procedat oculis demissis, ingressu gravi, erecto corpore, propter modestiam, et decentem gravitatem præscriptum est. Simile est in multis aliis cæmeroniis; ut, v. gr., quod, dum seipsum manu dextera signat, sinistram ponat sub pectore, solum ordinatum videtur, quia ille est decentior modus; e contrario vero, quod, dum benedicit oblatæ, manum habeat super altare, majorem habet ad illam actionem commoditatem et venustatem. Rursus interdum aliquid hujusmodi præscribitur, ut actio locutioni conformis sit, quod etiam pertinet ad deoorem quemdam; ut quod sacerdos pectus suum percutiat, cum dicit, *Mea culpa;* quod jungat manus, cum dicit: *In unitate Spiritus Sancti Deus, vel, Per Dominum nostrum Jesum Christum.* Quod eas elevet, cum dicit: *Sursum corda.* Quod benedicturus aut salutarius populum, ad illum convertatur; et sic de multis aliis, quæ, si rete ponderentur, nihil aliud continent, quam commodum, modestum, ac prudentem operandi modum. Unde quoad hanc partem hic ritus fundatus est in illis verbis Pauli, 4 ad Cor. 14: *Omnia secundum ordinem sunt in vobis;* et ideo oportet in his omnibus, etiam minutissimis, certum ordinem ab Ecclesiæ constituti, tum quia, si haec relinquenter uniuscunque arbitrio, multa indecora et imprudenter fierent; tum etiam quia existimavit Ecclesia in tam alto et sacro ministerio nihil esse leve existimandum, quominus maxima decentia et gravitate fiat; ubi optime quadrat illud Cypriani in expositione orat. Domin. : *Placendum est divinis oculis, etiam in habitu corporis.* Denique quia haec uniformitas, quæ in his omnibus servatur, ad splendorem officii Ecclesiastici spectat, et unitatem Ecclesiæ commendat, et Pastorum ejus curam ac sollicitudinem. Cujus exemplum habemus Paulo, 4 ad Cor. 14 et 14, ubi præcipit, mulieres taceant in Ecclesia; ut ore velato capite, viri autem non velato; item hujusmodi est illud: *Cum convenientis ad mandandum, invicem expectate;* et: *Si quis esurit, domi manducet;* et postea concludit: *Cetera autem, cum veniero, disponam, utique similia, et ad eumdem ordinem pertinentia;* ergo de hujusmodi rebus disponere, et in eis ordinem ponere, ad providentiam Ecclesiæ pertinet.

3. Secundo sunt aliæ cæmeronie instituta per se primo propter exteriores actus latræ exercendos, quæ etiam convenientissime in-

stitutæ sunt. Exempla sunt quamplurima; ex his enim cæremoniis quedam ordinantur ad Deum adorandum et colendum, ut est capitis aut corporis inclinatio, aut genuflexio, et similes, quæ reverentiam, et animi subjectionem demonstrant; et ideo, quodammodo ex natura rei accommodatæ sunt ad colendum Deum, quem non tantum interius, sed etiam exterius per actiones corporis esse nobis adorandum, alibi latius ostendimus. Unde de Christo Domino legimus, genibus positis, orasse ad Patrem; et hoc etiam spectat manum, vel oculorum elevatio, quam in oratione commendat Paul., 4 ad Tim. 2, et saepè Scriptura, juxta illud Psal. 144: *Elevatio manuum mearum, sacrificium vespertinum;* et de Christo saepè legimus, levasse oculos in cœlum ad orandum, vel gratias agendum Deo, Joan. 41 et 47. Idemque in hoc ipso mysterio fecisse constat ex canone Missæ, et ex his quæ supra diximus. Denique huc etiam spectat, quod sacerdos sit discooperto capite, dum Deo sacrificat; nam hoc etiam reverentiæ et humilitatis signum est. Unde Tertull., in Apol., c. 30, dicit: *Christiani illuc (id est, in cœlum) suspiciunt manibus expansis, quia innocui, capite nudo, quia non erubescimus, peccantes sumus.* Aliæ vero ex his cæremoniis ordinantur ad cultum Sanctorum, ut inclinatio capitis ad nomen Sancti, quod in oratione profertur, etc. Aliæ ordinantur ad imaginum aut rerum sacrarum venerationem, ut inclinatio capitis ad crucem vel imaginem, reverentia ad altare, osculum altaris, Missalis, aut patenæ, et similia; de quibus satis dictum est supra, de adoratione tractando. Aliæ denique spectant ad reverentiam, et adorationem ipsiusmet sacramenti, ut est genuflexio coram ipso, tunsio pectoris cum illa oratione: *Agnes Dei,* vel: *Domine non sum dignus;* et hunc etiam spectat antiqua illa cæremonia elevandi sacramentum statim post consecrationem, ut ab omnibus adoretur; de qua supra, disput. 65, sect. 4, dictum est. Item ad hoc genus spectat summa diligentia, quæ adhibetur per tractando hoc sacramentum, ne quid illius decidat, ut, non disjungendo digitos, et caute purificando vasa; de quibus D. Thom. hic, ad 5 et 10. Cum ergo hi omnes sint actus veræ religionis, constat, convenienter esse ab Ecclesia ordinatos et institutos. Neque in his omnibus aliiquid superstitiosum ostendi potest, si debita intentione fiant, prout ab Ecclesia institutum est ut fiant, et in superio-

ribus est declaratum, de variis generibus adorationum tractando.

4. Tertio sunt aliae cæremoniae, quæ specialiter sunt propter significacionem institutionæ, non quod non pertineant etiam ad ordinatum, neque quod cultum etiam aliquem non contineant, sed quod principaliter propter significacionem ordinatae sint. Hæc autem significatio duplex distingui potest, ut in similibus saepè visum est in superioribus: una est moralis, alia mystica. Prior communis est omnibus cæremoniis secundo loco numeratis; nam esse signum morale, nihil aliud est, quam esse id, quo exterius indicamus bonum interioris animi motum seu affectum; omnis autem adoratio exterior est signum interioris reverentie et affectus; et ita de cæremoniis habentibus hanc solam significacionem nihil in speciali dicere oportet; solum de aliquibus, quæ insigniores esse videntur, pauca notanda sunt. Prima ac præcipua est elevatio panis et vini consecrandi, oculis et manibus ad Deum elevatis; quæ cæremonia est valde usitata in sacrificiis, ut patet Levit. 8, etc., nam est aptissima ad significandam oblationem, quæ fit Deo, et qua homo se totum Deo offert per sacrificium. Secunda est, tunsio pectoris, quæ signum est veluti naturale interioris contritionis; nam et publicanus ille percutiebat pectus suum, Luce 18; et c. 23, alii revertabantur percutientes pectora sua. Unde August., Psal. 146: *Significamus, nos cor conterere, ut a Domino dirigatur;* et lib. 50 Homiliar., hom. ult., c. 8: *Quotidie tunimus pectora, quod nos quoque Antitistes ad altare assistentes cum omnibus facimus;* et Nicolaus I, ad consult. Bulgar., c. 54: *Pectus percutimus, signantes, quod nequiter egimus, displicere nobis.* Tertia cæremonia est, osculum, quod sub dupli significacione morali datur in Missa. Una est significatio reverentie; et hoc modo osculatur sacerdos sacras vestes, cum illis induitur, altare in principio et in fine Missæ, et Missale, finito Evangelio; et minister vel diaconus osculatur manum sacerdotis.

5. Alia significatio est amoris, vel benevolentie; et hujusmodi est osculum pacis, quæ est antiquissima cæremonia, ut constat ex antiquis Liturgiis, et ex Cyrillo, Cateches. 5 mystag.; Chrysost., hom. 77 in Joan., et lib. 1 de Compunct. cordis, et homil. de Prodit. Judæ, et 51 ad Popul.; et ex Tertull., lib. de Orat., c. ult.; Justin., Apolog. 2; Dionys., de Eccles. Hierar., c. 3. Qui omnes explicant,

hoc signo indicari animorum consensionem et unitatem. Unde, quamvis Innocent. I, epist. 1, c. 1, aliam significacionem assignet, scilicet, pacis osculum dari post confessa mysteria, ut appareat, populum ad omnia, quæ in mysteriis aguntur, suum prebuisse consensum, non tamen excludit priorem significacionem, quæ maxime propria atque moralis videtur. In quacumque autem harum significacionum est hæc cæremonia aptissima; et, ne aliquid indecentiae continere videatur, cautum est, ut viri laici laicos, foeminae foeminas oscularentur, ut est apud Clement., lib. 8 Const., c. 41; jam vero, quia malitia nimium excrevit, et charitas refrixit, osculum non proxime datur oris tactu, sed media imagine, aut alia re sacra; de quo Gabriel, lect. 84 in can.

6. *Observandum. — Dubium.* — Alia significatio harum cæremoniarum est mystica, de qua etiam ex supra dictis satis constat, per se loquendo, licet ambe esse, et convenientem, si debito modo fiat; nam homines his sensibilius signis moventur ad spiritualem cognitionem, vel considerationem. In particulari vero, prima cæremonia in hoc genere esse videtur, mistio aquæ et vini, de qua satis dictum est supra, cum de materia remota hujus sacramenti ageremus. Secunda est manum seu digitorum ablution; bis enim sacerdos manus abluere præcipitur. Primo ante Missam, cum accedit ad vestes sacras induendas; et hæc ablution primario ordinatur ad munditiam corporalem ipsarum manuum, quæ etiam necessaria est ad decenter tractandum hoc sacramentum; et de hac loqui videtur Chrys., cum dicit, hom. 64 ad Popul.: *Dic mihi, illotis manibus, ad sacrificium eligeres accedere? Non puto.* Nec tamen ab illa ablutione excluditur spiritualis significatio; et ideo illi adjungitur oratio, qua spiritus et corporis munditia postulatur ad digne ministrandum ac serviendum Deo. Altera ablution est, de qua nunc agimus, quæ fit post priorem oblationem ante sacrificium; de qua tractans Cyril., Catech. 5 mystag., expresse dicit, non esse ad abluidas corporis sordes, sed in symbolum, oportere nos a peccatis omnibus mundari. Additque D. Thom. hic, ad 4, non integras manus, sed digitorum summates ablui, ad significandum, non tantum graviora, sed etiam levissima peccata esse tollenda, quod sumptum est ex Dionys., c. 3 de Eccles. Hierar., ubi hujus ablutionis, et significacionis ejus expresse meminit, et Clemens,

lib. 8 Constit., c. 15, et eadem cæremonia reperitur in antiquis Liturgiis. Tertio loco numerari potest illa manuum extensio, quæ fit super oblata, dum recitatur illa oratio: *Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, et de qua nihil in particuli dictum reperio,* neque in antiquis, neque in recentioribus auctoribus, quamvis plures consulerim. Unde non videntur intellectesse, continere singularem aliquam significacionem mysticam, sed solum gravem quandam et reverentem demonstrationem sacrificii, correspondentem illi signo demonstrativo: *Hanc igitur.* Addere vero possumus, illam esse veluti quandam manuum impositionem, per quam significari solet, vel divina protectio, vel efficacia divinæ gratiæ; quia ergo in illa oratione peculiariter postulatur hæc protectio divina per eam oblationem, ideo sacerdos, dum ita orat, veluti manus imponit super oblata. Vel etiam significatur, sacrificium hoc esse holocaustum et hostiam pacificam ac pro peccato, sufficientissimam ad placandum Dominum, præfiguratum Levit. 1, 3 et 4, ubi de holocausto dicitur, quod sit masculum immaculatum: *Ponetque manus super caput hostie, et acceptabilis erit.* Quarto loco numerari possunt omnes illæ cæremoniæ, quas sacerdos in ipsa consecratione, ad Christi imitationem facit, accipiendo panem et calicem in manus, elevando oculos in cœlum, et benedicendo oblata; nam his omnibus significari intenditur, sacerdotem induere Christi personam ad confiencia mysteria, seu factum Christi imitari. Solum est observandum, in hujusmodi actione, quantum fieri potest, opere ipso imitari sacerdotem, quod verbis profert; id tamen non potuit in omnibus servari, neque semper cum perfecta similitudine, sed cum proportione; cum enim dicit: *Elevatis oculis, et, Accepit panem, vel calicem in manus,* potest hæc ad litteram imitari, atque ita facit; cum autem dicit: *Benedixit,* certum est, non imitari ad litteram Christi factum; nam Christus non fecit signum crucis super panem, vel calicem, sicut facit sacerdos; imo, cum non constet, qualis fuerit illa benedictio Christi, non potuit eadem a sacerdote exerceri; fit ergo cum quadam proportione, utendo meliori magisque sacro ac religioso usu benedictionis, quem nunc habemus, in commemorationem ejus, quam Christus adhibuit. Quando vero sacerdos dicit illa verba: *Fregit, deditque discipulis suis,* nullam actionem eis correspondentem exercet, quia revera actiones illis verbis

significatae non fuerunt in ipsomet actu consecrationis a Christo exhibitae, sed vel per anticipationem, vel per recapitulationem posse sunt; actio enim dandi sine dubio fuit posterior consecratione; de actione vero frangendi dubia res est, an antecesserit, vel subsequuta fuerit, de qua re satis supra diximus agentes de forma hujus sacramenti. Quinto loco poni potest, quod sacerdos brachia extendit post consecrationem in representationem crucifixionis Christi, ut meminit hic D. Thom., ad 5; sed haec cæremonia jam non est in usu. Sexta et una ex præcipuis cæremoniis est fractio hostiæ, de qua agit D. Th. hic, arg. 7 et 8, et in solut. ad 7, triplicem significationem hujus fractionis adducit ex Dionys., ex quo constat, cæremoniam hanc esse antiquissimam. Ejusdem fractionis meminit Chrys., hom. 24 in 4 ad Cor., explicans illa verba Pauli, *Panis quem frangimus*; et ex eo significatio sumi potest valde diversa a prima, quam hic ponit D. Thom., dicens, illa fractione significari divisionem corporis Christi, quæ facta est in passione; quod intelligendum est, vel de divisione animæ et corporis; vel de divisione corporis, quæ facta est flagellis, clavis, spinis, et lancea, quoad partes similares, sine ossium confractione; Chrysost. vero ait, hac fractione significari, voluisse Christum in sacramento pati quod in cruce passus non est; tamen, quia Christus in se revera nihil patitur, quando hostia frangitur, dicere possumus, hac fractione significari, quod, sicut ipsa fit in speciebus corpore Christi manente integro, ita licet caro ejus exterior in passione divisa fuerit, tamen ossa ejus infracta, et robur ejus plane integrum, ac persona ejus omnino intacta, permanserunt.

7. In solutione vero ad octavum argumentum, reddit, ut vidimus, D. Thomas rationem, cur hoc Eucharistiae sacramentum in tres partes dividatur, significationem mysticam declarando; supponit tamen, olim fuisse in usu, ut ex illis partibus una comederetur a sacerdote; alia usque ad finem Missæ reservaretur; quod tamen jam non est in usu, ut idem D. Thom. notavit. Alia de hac cæremonia et significatione ejus videri possunt apud Sergium P., in cap. Triforme, de Consecrat., d. 2; et Iwonem, lib. 4 de Sacram. Eucharist., c. 18; Innocent., lib. 6 de hoc myst., c. 43; Raban., lib. 4 de Institut. Cleric., c. ult.; et Guitmund., lib. 4 cont. Bereng. Septima cæremonia est misionis particulæ

corporis Domini cum sanguine, quam tangit hic D. Thom., ad 9, dicens, posse per illam particulam signari, vel eos, qui adhuc in vita sunt participes passionis Christi; vel eos, quorum corpora jam sunt in plena beatitudine; communiter vero censetur per hanc misionem, resurrectionem Christi Domini significari, ut videre licet in citatis auctoribus, et Microlog., c. 18, et Amalar., lib. 3, c. 31; et de hac misione fit mentio in Concil. Tolet. IV, can. 47. Unde recte advertit D. Thom. hic, non esse hanc misionem, eam, que prohibetur in c. *Gum omne crimen, de Consecrat.*, dist. 2, et Concil. Brachar. III, can. 1. Sed ibi prohibetur misione seu intinctio panis, quea a quibusdam fiebat ad communicandam plebem, et dicebatur fieri ad supplementum communionis. De qua re iterum in superioribus dictum est.

8. *Effectus signi crucis.* — Octavo loco posse possumus multiplicem usum signi crucis, nunc circa ipsummet sacerdotem, nunc circa populum, eum benedicendo, nunc circa librum, vel circa altare, ac demum super oblata, ante et post consecrationem. De quibus omnibus non est nunc sigillatum dicendum; supponimus enim, usum signi crucis religiosum sanctumque esse, tum ad commemorationem passionis Christi; tum etiam ad impetrandum aliiquid a Deo, intuitu illius passionis, et præsertim ad animæ custodiæ, et ad daemones fugandos, de qua re late disserimus in primo tomo, agentes de usu, et adoratione crucis. His ergo de causis, usus signi crucis tam frequenter adhibetur in hoc sacro ministerio; quod esse antiquissimum constat ex omnibus Liturgiis, et ex Basil., lib. de Spiritu Sancto, cap. 27; Chrysost., hom. 55 in Matth.; August., tract. 418 in Joan., et serm. 18 de Tempore, et 19 de Sanctis; et Cyprian., serm. de Baptismo Christi; quibus locis non tantum de hoc sacrificio, sed etiam de cæteris rebus sacris loquuntur. Omissis autem benedictionibus, quæ per hoc signum sunt circa sacerdotem, vel res alias, quæ non habent peculiare mysterium præter invocationem divinam aut commemorationem mortis Christi; circa eas, quæ fiunt super oblata, est in primis considerandum, nunquam fieri hujusmodi signa in numero pari, sed, aut semel, aut ter, aut quinque. Semel (ait Microlog., c. 14), propter essentia unitatem. Ter propter Trinitatem personarum. Quinque propter quinque vulnera Christi Domini et expressam representationem passionis ejus.

Fiunt autem hujusmodi benedictiones propter jugem commemorationem ejusdem passionis Christi, et propter multipicum fructum ab illa percipiendum, et propter alias significaciones mysticas, quas late persequitur hic D. Thom., in solut. ad 3, et Innocent., lib. 3 de hoc myst., c. 41; et Alcuin., cap. de Celebrat. Miss.; et Amal., lib. 3 de Eccles. Officiis, c. 24. Addit vero D. Thom. hic, in arg. 4, difficultatem ex verbis Pauli ad Hebr. 7: *Qui major est, a minori non benedicitur.* Unde videtur conveniens non esse, quod post consecrationem sacerdos signum crucis faciat super oblata, quasi Christum ipsum benedicat. Respondet autem, post consecrationem non uti sacerdotem signo crucis super oblata ad benedicendum, sed tantum ad commemorandam Christi passionem et modum ejus, ac virtutem crucis.

9. *Annotanda.* — Ultimo loco annotari possunt aliquæ cæremoniæ quæ specialiter adhiberi solent in Missis solemnioribus, vel in aliis peculiaribus Ecclesiasticis temporibus, ut in Quadragesima, et præsertim in hebdomada sancta, in quatuor temporibus, et vigiliis, in diebus Rogationum seu stationum, ac denique in Missis defunctorum. Sed de his omnibus in particulari tractare non est nostri instituti, sed videri possunt auctores sæpe citati, qui de his ritibus copiose scribunt. In communi vero omnes illæ cæremoniæ reducuntur ad tria capita a nobis distincta. Nam propter primam causam, scilicet, propter decentem ornatum, et ob majorem solemnitatem adhibentur in Missa solemnii cantus, de quo supra dictum est, instrumenta musica, quorum usus antiquus satis est in Ecclesia, saltem a temporibus Vitaliani Papæ, ut Platina et alii colligunt ex Pontificali Damasi. De quo illud statuit Concil. Trident., loco sæpe citato: *Ab Ecclesiis eas musicas, ubi, sive organo, sive cantu, lascivum aut impurum aliquod miscetur, arcendas esse.* Significans, instrumenta musica, si debita gravitate eis utamur, retinenda esse in divinis officiis, quia et devotionem excitant, et solemnitatem augent, et commendant. Unde et eorum exemplum in veteri testamento habemus. Præterea hoc etiam spectat thuribuli, incensi, et thurificationis usus, quem esse antiquissimum constat ex Damaso in vita Sotheris, et Sylvestri, ubi inter alia vasa sacra numerat thuribula, thymiametaria; et in antiquis liturgiis fit mentio thuris et thurificationis, quæ fit ad altare; et apud Dionys., cap. 3 de Eccles.

SECTIO II.

Utrum teneatur sacerdos ex præcepto omnes Missæ cæremonias servare, quæ in actione consistunt.

4. *Advertendum.* — Hæc quæstio eadem proportione expedienda est, qua similem tractavimus de iis quæ in Missa sunt dicenda, disputatione præcedente. Primo itaque certum est, latum esse ab Ecclesia præceptum ser-